

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Β.Υ. ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ.60990/14)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

26 Ιανουαρίου 2023

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 παραγ.2 της Σύμβασης. Ενδέχεται να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

Στην υπόθεση Β.Υ. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
που συνεδριάζει ως επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Marko Bošnjak, *Πρόεδρο,*

Peter Paczolay,

Krzysztof Wojtyczek,

Alena Polackova,

Lorraine Schembri Orland,

Ιωάννη Κτιστάκη,

Davor Derenčinović, *Δικαστές,*

και Liv Tigerstedt, *Αναπληρώτρια γραμματέα Τμήματος,*

Λαμβανομένων υπόψη:

της προσφυγής (αριθ.60990/14) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας,
με την οποία ένας τούρκος υπήκοος, ο Κος Β.Υ. («ο προσφεύγων»),
προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 25 Αυγούστου 2014 δυνάμει του άρθρου
34 της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»),

της απόφασης να τεθούν σε γνώση της Ελληνικής Κυβέρνησης
(«η Κυβέρνηση») οι αιτιάσεις βάσει των άρθρων 3, 5 παρ.1 και 13 της
Σύμβασης και να κηρυχθεί η προσφυγή απαράδεκτη κατά τα λοιπά,

της απόφασης να μην αποκαλυφθεί η ταυτότητα του
προσφεύγοντος,

της απόφασης να μην κοινοποιηθεί η παρούσα προσφυγή στην
Τουρκία βάσει των εκτιμήσεων του Δικαστηρίου στην υπόθεση *I κατά
Σουηδίας* (αριθ. 61204/09, §§ 40-46, 5 Σεπτεμβρίου 2013),

των παρατηρήσεων που υπέβαλε η καθ'ης η προσφυγή
Κυβέρνηση και εκείνων που υπέβαλε ως απάντηση ο προσφεύγων,

των σχολίων που ελήφθησαν από τη Διεθνή Επιτροπή Νομικών,
στην οποία ο Πρόεδρος του Τμήματος είχε επιτρέψει να παρέμβει ως
τρίτος,

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 4 Οκτωβρίου 2022 και τις
13 Δεκεμβρίου 2022,

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την τελευταία αυτή ημερομηνία:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η προσφυγή αφορά στην επαναπροώθηση του προσφεύγοντος, Τούρκου υπήκουου, από την Ελλάδα προς τη Δημοκρατία της Τουρκίας, καθώς και στην φερόμενη κακομεταχείρισή του από τις ελληνικές αρχές. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η επαναπροώθησή του αυτή έλαβε χώρα υπό τη μορφή αναγκαστικής εξαφάνισης και ότι, κατά την άφιξή του στην Τουρκία, τέθηκε υπό κράτηση από τις τουρκικές αρχές.

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

2. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1987. Εκπροσωπήθηκε από τις Ι. Κούρτοβικ, Ε.Σπαθανά, Μ.Παπαμηνά και Μ.-Ι. Τζεφεράκου, Δικηγόρους Αθηνών.

3. Η Κυβέρνηση εκπροσωπήθηκε από τον απεσταλμένο του αντιπροσώπου της, τον Κο Κ.Γεωργιάδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4. Οι εκδοχές των διαδικών διαφέρουν ως προς τα πραγματικά περιστατικά.

Ι. Η ΕΚΔΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ

5. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη Δημοκρατία της Τουρκίας από φόβο πολιτικής δίωξης. Αναφέρει ότι είχε συλληφθεί αρκετές φορές. Προσθέτει ότι υπέστη βασανιστήρια κατά τη διάρκεια της κράτησής του στην χώρα αυτή, ότι αυτό είχε ως αποτέλεσμα να του σπάσουν τη μύτη και το γόνατο και ότι έχει σημάδια στο σώμα του.

6. Σε απροσδιόριστη ημερομηνία, ο προσφεύγων εισήλθε στην Ελλάδα.

7. Στις 19 Απριλίου 2013, η ελληνική αστυνομία φέρεται να έλαβε μέσω της Interpol ένταλμα σύλληψης-κόκκινο σήμα που εκδόθηκε από τις τουρκικές αρχές. Σύμφωνα με το ένταλμα αυτό, ο προσφεύγων ήταν

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

μέλος αριστερής τρομοκρατικής οργάνωσης στη Δημοκρατία της Τουρκίας και καταζητείτο για εγκλήματα που επισύρουν μέγιστη ποινή φυλάκισης 22 ετών και 6 μηνών.

8. Ο προσφεύγων αναφέρει ότι επανειλημμένως προσπάθησε να υποβάλει αίτηση ασύλου στην Ελλάδα αλλά αυτό κατέστη ανέφικτο λόγω της πρακτικής που εφαρμόζαν τότε οι αρχές της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής. Φέρεται να απευθύνθηκε στο Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) προκειμένου η οργάνωση αυτή να τον βοηθήσει στην υποβολή αίτησης ασύλου. Το ΕΣΠ φέρεται να παρέπεμψε τον προσφεύγοντα στην οργάνωση «ΜΕΤΑδραση», η οποία διεξήγαγε ένα πρόγραμμα ταυτοποίησης των θυμάτων βασανιστηρίων.

9. Στις 20 Μαΐου 2013, μία Δικηγόρος του ΕΣΠ φέρεται να ενημέρωσε τις αρχές, συγκεκριμένα τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, ότι ο προσφεύγων σκόπευε να υποβάλει αίτηση ασύλου την επόμενη ημέρα, ότι ήταν θύμα βασανιστηρίων και ότι είχε προβλήματα υγείας. Φέρεται επίσης να ζήτησε την καταχώριση της αίτησης ασύλου του προσφεύγοντος. Οι αρχές φέρεται να μην απάντησαν. Τις επόμενες ημέρες, οι δικηγόροι του ΕΣΠ φέρονται να επικοινωνήσαν αρκετές φορές με τις αρχές για το σκοπό αυτό, χωρίς επιτυχία.

10. Σύμφωνα με έκθεση που συντάχθηκε στις 31 Μαΐου 2013 από κοινωνική λειτουργό του ΕΣΠ, φαίνεται να συνάντησε τον προσφεύγοντα στις 28 Μαΐου 2013, ο οποίος φέρεται να της είπε τότε ότι είχε υποστεί βασανιστήρια. Η έκθεση αυτή φαίνεται να κατέληγε στο συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων χρειαζόταν να συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα ταυτοποίησης και αποκατάστασης θυμάτων βασανιστηρίων.

11. Σύμφωνα με έκθεση που συντάχθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2021 από την συντονίστρια της νομικής υπηρεσίας του ΕΣΠ την εποχή των γεγονότων, η οποία είναι επίσης μία από τους εκπροσώπους του προσφεύγοντος ενώπιον του Δικαστηρίου, εκείνος είχε εγγραφεί στο ΕΣΠ στις 13 Μαΐου 2013. Φέρεται να ανέφερε τη μεταχείριση που υπέστη πριν αποχωρήσει από τη Δημοκρατία της Τουρκίας και να ζήτησε νομική και

κοινωνική συνδρομή. Η Κ.Ν, δικηγόρος του ΕΣΠ, φέρεται να τον συνάντησε και να του πήρε συνέντευξη. Το νομικό τμήμα του ΕΣΠ έκρινε ότι έπρεπε να του χορηγηθεί υποστήριξη, γι αυτό και ο προσφεύγων φέρεται να παραπέμφθηκε στη ΜΕΤΑδραση και στο κέντρο Προμηθείας, που εφάρμοζαν προγράμματα ταυτοποίησης και αποκατάστασης θυμάτων βασανιστηρίων. Η συντονίστρια του νομικού τμήματος του ΕΣΠ φέρεται να επικοινωνήσει αρκετές φορές τηλεφωνικά με τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Ασύλου Αττικής με σκοπό την καταχώριση της αίτησης ασύλου του προσφεύγοντος. Προκειμένου να γίνει η καταχώριση αυτή, η Υπηρεσία Ασύλου φέρεται να ζήτησε από τη ΜΕΤΑδραση να εκδώσει πιστοποιητικό που να βεβαιώνει ότι ο προσφεύγων ήταν θύμα βασανιστηρίων. Ωστόσο, αυτό δεν φαίνεται να στάθηκε εφικτό καθώς το σχετικό πρόγραμμα της ΜΕΤΑδρασης ήταν προσωρινά κλειστό και η λίστα αναμονής μεγάλη.

12. Στις 30 Μαΐου 2013, μεταξύ 9.30 και 10 μ.μ., ο προσφεύγων φέρεται να έφυγε από ένα εστιατόριο στην οδό Κλεισόβης στα Εξάρχεια και να κατευθύνθηκε προς τα γραφεία της «Επιτροπής Αλληλεγγύης για τους Πολιτικούς Κρατούμενους». Αφού περπάτησε 80 μέτρα, στη συμβολή των οδών Σόλωνος και Πατούσα, τέσσερις ή πέντε άνδρες με πολιτική ενδυμασία φέρονται να του επιτέθηκαν, να τον ακινητοποίησαν με τη χρήση βίας και να τον έσπρωξαν μέσα σε παράνομα σταθμευμένο αυτοκίνητο στην οδό Σόλωνος 139. Στη συνέχεια, το αυτοκίνητο αυτό φέρεται να κινήθηκε προς την οδό Καποδιστρίου και να έφυγε με μεγάλη ταχύτητα από την οδό Πατησίων, ακολουθούμενο από όχημα της ελληνικής αστυνομίας.

13. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι τα εμπλεκόμενα πρόσωπα μιλούσαν ελληνικά. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής από το κέντρο της Αθήνας μέχρι τα σύνορα, δεν είδε τίποτα καθώς του είχαν καλύψει τα μάτια, αρχικά με τα χέρια, κατόπιν με κουκούλα χωρίς άνοιγμα, με αποτέλεσμα να του προκληθεί αίσθημα ασφυξίας. Αμέσως μετά την αλλαγή του πρώτου οχήματος, φέρεται να του πέρασαν χειροπέδες, γεγονός που

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

επιδείνωσε την κατάστασή του. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής, φέρεται να ξυλοκοπήθηκε αρκετές φορές. Φέρεται να μην είχε πρόσβαση σε τουαλέτα, νερό και τροφή.

14. Λίγες ώρες αργότερα, και αφού άλλαξε τρεις φορές όχημα, ο προσφεύγων φέρεται να βρέθηκε στην Τουρκία. Συγκεκριμένα, το πρωί της 31ης Μαΐου 2013, φέρεται να τον έσυραν έξω από το αυτοκίνητο. Μαζί με την ομάδα που τον παρακολουθούσε, φέρεται να διέσχισε τα ελληνοτουρκικά σύνορα και να παραδόθηκε σε άλλη ομάδα, η οποία του άλλαξε τις χειροπέδες. Φέρεται να άκουσε μια φράση στα αγγλικά. Συνοδευόμενος από την τελευταία αυτή ομάδα, φέρεται να περπάτησε προς ένα τουρκικό στρατόπεδο. Με τα μάτια του ακόμα καλυμμένα, φέρεται να είχε την εντύπωση ότι έκανε κύκλους στην περιοχή, γεγονός που φέρεται να αύξησε το άγχος του. Φέρεται τελικά να μεταφέρθηκε μέσα σε κτίριο. Φέρεται η κουκούλα να αφαιρέθηκε και να τον ενημέρωσαν ότι βρισκόταν στην αντιτρομοκρατική υπηρεσία της Αδριανούπολης. Οι αξιωματούχοι φέρονται να του ευχήθηκαν ειρωνικά «καλώς ήρθατε στην Τουρκία».

15. Σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, οι αρχές είχαν ήδη ενημερωθεί για την απαγωγή λίγα λεπτά μετά την πραγματοποίησή της διότι άτομα που βρίσκονταν επί τόπου είχαν καλέσει το κέντρο της Άμεσης Δράσης της αστυνομίας.

16. Ο Ε.Μ., οδηγός ταξί, φέρεται να ήταν αυτόπτης μάρτυρας. Φέρεται να ήταν παρών κατά την απαγωγή του προσφεύγοντος και να κάλεσε το κέντρο της Άμεσης Δράσης της αστυνομίας (το «100»). Φέρεται να ακολούθησε το όχημα, δίνοντας ταυτόχρονα πληροφορίες σχετικά με την πινακίδα κυκλοφορίας, τον τύπο του, το χρώμα του και τη διαδρομή από τον τόπο της απαγωγής. Ο Ε.Μ. φέρεται επίσης να είδε ένα όχημα της Άμεσης Δράσης, το οποίο βρισκόταν σε κοντινή απόσταση. Ο προσφεύγων αναφέρει ότι ο μάρτυρας αυτός κλήθηκε να καταθέσει μόνο οκτώ μήνες μετά τα επίμαχα γεγονότα.

17. Ο προσφεύγων αναφέρει επίσης ότι δύο αστυνομικά οχήματα

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

κυκλοφορούσαν στην περιοχή του τόπου της απαγωγής και ότι στις 10.03 μ.μ. μεταδόθηκε σήμα από το κέντρο της Άμεσης Δράσης, το οποίο επαναλήφθηκε στις 10.11 μ.μ. και στις 10.12 μ.μ., χωρίς καμία ανταπόκριση από τα εν λόγω οχήματα.

18. Οι αυτόπτες μάρτυρες φέρονται να περιέγραψαν τους άνδρες που εμπλέκονταν στην απαγωγή, ένας εκ των οποίων, κρατώντας μια πορτοκαλί τσάντα, φέρεται να έφυγε πεζός από το σημείο, οπότε και μπορούσε να εντοπιστεί από την αστυνομία.

19. Εν τω μεταξύ, οι εκπρόσωποι του προσφεύγοντος φέρονται να ενημέρωσαν τηλεφωνικά τις αρχές για τον κίνδυνο που διέτρεχε ο προσφεύγων. Ειδικότερα, φέρονται να κάλεσαν το Αστυνομικό Τμήμα Εξαρχείων, την Υποδιεύθυνση Ασφαλείας και την Υποδιεύθυνση Ασφάλειας Αλλοδαπών Αττικής.

20. Οι αρχές όμως δεν φαίνεται να προέβησαν σε καμία ενέργεια.

21. Στις 2 π.μ., ο Κ.Χ. φέρεται να κατήγγειλε το περιστατικό στο Αστυνομικό Τμήμα Εξαρχείων.

22. Στις 31 Μαΐου 2013 μία Δικηγόρος του ΕΣΠ φέρεται ειδικότερα να έστειλε επιστολή στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης. Φέρεται να ανέφερε το επίμαχο περιστατικό και να ζήτησε να ενημερωθεί για τον τόπο κράτησης του προσφεύγοντος. Πρόσθεσε ότι σε περίπτωση επιστροφής στην Τουρκία, ο προσφεύγων θα εκτίθετο σε μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης. Ο Συνήγορος του Πολίτη και η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) φέρονται να είχαν επίσης ενημερωθεί.

23. Την ίδια ημέρα, οργανώσεις υποστήριξης των προσφύγων, ιδίως το ΕΣΠ, φέρονται να εξέδωσαν δελτίο τύπου καταγγέλλοντας τα επίμαχα γεγονότα.

24. Στις 2 Ιουνίου 2013, η Ελληνική Αστυνομία φέρεται να αρνήθηκε την παρουσία του προσφεύγοντος στην Ελλάδα και να δήλωσε: «όσον αφορά τον εν λόγω τούρκο υπήκοο, οι υπηρεσίες της ελληνικής αστυνομίας δεν έχουν κανένα ίχνος της προσωπικής του παρουσίας (...)

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

και δεν διαθέτουν καμία καταχώριση της παρουσίας του στην χώρα».

25. Την ίδια ημέρα, η αστυνομία φέρεται να ανακοίνωσε ότι το ΕΣΠ είχε «εκφράσει την ανησυχία του» για τον προσφεύγοντα αλλά ότι αυτός δεν παρουσιάστηκε στις 21 Μαΐου 2013 στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής προκειμένου να καταχωρίσει την αίτηση ασύλου του. Ο προσφεύγων διευκρινίζει ότι ουδέποτε ενημερώθηκε για την ημερομηνία αυτή.

26. Στις 3 Ιουνίου 2013, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εξέδωσε δελτίο τύπου στο οποίο φέρεται να εξέφρασε την ανησυχία της για τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος και να κάλεσε τις αρχές να διερευνήσουν το θέμα.

27. Στις 5 Ιουνίου 2013, η Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής φέρεται να απάντησε στην επιστολή του ΕΣΠ της 31ης Μαΐου 2013 ότι δεν υπήρχαν πληροφορίες στα αρχεία της Υπηρεσίας σχετικά με τον προσφεύγοντα.

28. Στις 26 Ιουνίου 2013, ο Συνήγορος του Πολίτη φέρεται να παρενέβη στην αστυνομία. Ζήτησε να ενημερωθεί για τις συνθήκες σύλληψης και παράδοσης του προσφεύγοντος στις τουρκικές αρχές, καθώς και για την έρευνα της αστυνομίας σχετικά με τα φερόμενα γεγονότα.

29. Στις 7 Ιουνίου 2013, η πινακίδα κυκλοφορίας του εμπλεκόμενου οχήματος φέρεται να καταστράφηκε από τις αρμόδιες υπηρεσίες λόγω «της αναγραφής του αριθμού κυκλοφορίας σε διάφορα δημοσιεύματα».

30. Στις 11 Ιουνίου 2013, το ΕΣΠ φέρεται να εξέδωσε δελτίο τύπου, το οποίο διευκρίνιζε ότι οι αρχές δεν είχαν καταχωρίσει την αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος παρά τις πληροφορίες που παρείχε η εν λόγω οργάνωση.

31. Σύμφωνα με έγγραφο της Αστυνομίας της 12ης Ιουνίου 2013, η πινακίδα κυκλοφορίας του εμπλεκόμενου οχήματος ανήκε στην ελληνική αστυνομία από το 2005. Στις 15 Ιανουαρίου 2013, η εν λόγω πινακίδα φέρεται να μεταβιβάστηκε στην Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Αντιτρομοκρατική).

32. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι μετά την επαναπροώθησή του

κρατήθηκε στην Τουρκία σε φυλακή τύπου «F».

33. Γιατροί φέρονται να συνέταξαν εκθέσεις σχετικά με την κατάσταση της υγείας του.

II. Η ΕΚΔΟΧΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

34. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι ο προσφεύγων δεν καταγράφηκε ποτέ από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αθηνών και δεν κατέθεσε αίτηση ασύλου στην Ελλάδα. Προσθέτει ότι δεν υπάρχουν ίχνη παρουσίας του προσφεύγοντος στην Ελλάδα, ούτε επίσημη καταγραφή του.

35. Αναφέρει ότι στις 31 Μαΐου 2013 ο προσφεύγων, ύποπτος για τρομοκρατικές ενέργειες, συνελήφθη από τις τουρκικές αρχές ως ύποπτος και ότι στη συνέχεια εγκατέλειψε παράτυπα την Ελλάδα και εισήλθε παράτυπα στην Τουρκία.

III. Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

36. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, μετά τη δημοσίευση στον Τύπο, στις 4 Ιουνίου 2013, πληροφοριών σύμφωνα με τις οποίες κάποιος Β.Υ. είχε απαχθεί και επαναπροωθηθεί στην Τουρκία, ξεκίνησε αυτεπάγγελτη έρευνα. Προσθέτει ότι κινήθηκε ποινική διαδικασία για απαγωγή και ότι η δικογραφία διαβιβάσθηκε στον ανακριτή.

37. Την 1η Ιουνίου 2013, ο Κ.Χ. κατέθεσε ως μάρτυρας. Ανέφερε ότι δεν ήταν παρών στα επικαλούμενα γεγονότα.

38. Στις 3 Ιουνίου 2013 ο Κ.Η. παρουσιάστηκε στο αστυνομικό τμήμα Εξαρχείων και ενημέρωσε τις αρχές ότι από την 1η Ιουνίου 2013 ο προσφεύγων βρισκόταν στην Αντιτρομοκρατική Υπηρεσία της Κωνσταντινούπολης.

39. Στις 3 Ιουνίου 2013 η Διεύθυνση Ασφαλείας Αττικής απέστειλε αίτημα στην Τεχνική Διεύθυνση της Ελληνικής Αστυνομίας. Ζήτησε πληροφορίες σχετικά με το εάν το εμπλεκόμενο όχημα ανήκε στην αστυνομία και, σε καταφατική περίπτωση, σε ποια Υπηρεσία.

40. Στις 4 Ιουνίου 2013 η αρμόδια διεύθυνση της Ελληνικής

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

Αστυνομίας απάντησε ότι ο αριθμός κυκλοφορίας ανήκε στην Ελληνική Αστυνομία και συγκεκριμένα στην Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Αντιτρομοκρατική).

41. Στις 5, 7, 11, 12 και 19 Ιουνίου 2013, αντίστοιχα, οι D.A., T.S., S.B., A.A. και A.S. κατέθεσαν ως μάρτυρες. Οι S.B. και A.A. δήλωσαν ότι ήταν αυτόπτες μάρτυρες αλλά ότι δεν γνώριζαν προσωπικά τον προσφεύγοντα και περιέγραψαν το επίμαχο περιστατικό. Όταν ρωτήθηκαν εάν γνώριζαν την ιθαγένεια του απαχθέντος προσώπου, απάντησαν αρνητικά. Ο T.Σ. δήλωσε ότι ο προσφεύγων κατοικούσε μαζί του στην Αθήνα πριν την απαγωγή του. Από το φάκελο δεν προκύπτει ότι ο T.S. παρουσίασε στις αρχές πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία ως προς την παρουσία του προσφεύγοντος στην Ελλάδα, για παράδειγμα προσωπικά αντικείμενα του ενδιαφερόμενου ή φωτογραφίες.

42. Στις 12 Ιουνίου 2013 ένας από τους εκπροσώπους του προσφεύγοντος ενημέρωσε τον Εισαγγελέα του Πρωτοδικείου Αθηνών, μεταξύ άλλων, ότι υπήρχαν ακόμη δύο αυτόπτες μάρτυρες, ο E.T. και ο E.M. Πρόσθεσε ότι ο αριθμός κυκλοφορίας του εμπλεκόμενου οχήματος ανήκε στην ελληνική αστυνομία,

43. Στις 20 Ιανουαρίου 2014, ο E.T. και ο E.M. κατέθεσαν ως μάρτυρες. Περιέγραψαν το επίμαχο περιστατικό. Από τις καταθέσεις τους προκύπτει ότι δεν γνώριζαν προσωπικά τον προσφεύγοντα.

44. Στις 26 Φεβρουαρίου 2014 ο φάκελος της υπόθεσης τέθηκε στο αρχείο «αγνώστων δραστών».

45. Σε απροσδιόριστη ημερομηνία, ο προσφεύγων αποφυλακίστηκε στην Τουρκία.

ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ Η ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

46. Οι σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου εν προκειμένω περιγράφονται στις υποθέσεις *Andersen κατά Ελλάδας* (αριθ. 42660/11, παρ.39, 26 Απριλίου 2018), *A.E.A. κατά Ελλάδας* (αριθ. 39034/12, παρ.33-43, 15 Μαρτίου 2018), *Τσαλικίδης και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ.

73974/14, παρ.34, 16 Νοεμβρίου 2017), *Shuli κατά Ελλάδας* (αριθ. 71891/10, παρ.14, 13 Ιουλίου 2017) και *Nieciecki κατά Ελλάδας* (αριθ. 11677/11, παρ. 25, 4 Δεκεμβρίου 2012).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΕΝΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΥΓΗ

47. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή λόγω μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων ένδικα εφόσον ο προσφεύγων δεν άσκησε αγωγή αποζημίωσης βάσει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα,

48. Εκτιμά ότι το ένδικο μέσο αποζημίωσης που προβλέπει η διάταξη αυτή είναι αποτελεσματικό ένδικο μέσο με το οποίο οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση από το Κράτος για τη ζημία που φέρονται να υπέστησαν απ' αυτό. Υποστηρίζει ότι το ένδικο αυτό μέσο καθιστά δυνατή τη διαπίστωση της εν λόγω παραβίασης και την παροχή κατάλληλης αποκατάστασης της ζημίας στους ενδιαφερόμενους. Παραπέμπει το Δικαστήριο σε αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων με τις οποίες αποζημιώθηκαν θύματα αστυνομικής βίας και προσθέτει ότι τα θύματα δύνανται να επικαλεστούν τα άρθρα 2 και 3 του Προεδρικού Διατάγματος αριθ. 254/2004 περί θέσπισης του Κώδικα Δεοντολογίας των αστυνομικών υπαλλήλων.

49. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι προσφεύγοντας στο Δικαστήριο ο προσφεύγων αποβλέπει παρά μόνο στη λήψη αποζημίωσης στην πραγματικότητα.

50. Ο προσφεύγων αντιτείνει ότι δεν υπήρχε αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα εν προκειμένω. Υποστηρίζει ότι η χορήγηση αποζημίωσης δεν επαρκεί για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη και ότι σε κάθε περίπτωση η αγωγή αποζημίωσης είναι υπερβολικά χρονοβόρα. Τέλος, υποστηρίζει ότι οι αποφάσεις που μνημονεύει η Κυβέρνηση είναι διαφορετικές από την περίπτωσή του, αναφέροντας ότι οι εν λόγω

υποθέσεις αφορούσαν μόνο θύματα κακομεταχείρισης.

51. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 35 της Σύμβασης απαιτεί την εξάντληση μόνο των προσιτών, κατάλληλων και σχετικών με τις καταγγελλόμενες παραβιάσεις ενδίκων μέσων (*Sejdovic κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 56581/00, παρ.46, ΕΔΔΑ 2006-II). Υπενθυμίζει επίσης την πάγια νομολογία του σύμφωνα με την οποία οι υποχρεώσεις του Κράτους βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης δεν μπορούν να ικανοποιηθούν με την απλή επιδίκαση αποζημίωσης (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Kaya κατά Τουρκίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, παρ.105, Συλλογή αποφάσεων 1998-I, και *McKerr κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 28883/95, παρ.121, ΕΔΔΑ 2001-III). Πράγματι, το κατάλληλο ένδικο μέσο για καταγγελίες σχετικά με τη μεταχείριση που υφίσταται κάποιος κατά τη διάρκεια αστυνομικής κράτησης είναι η ποινική οδός (βλέπε, για παράδειγμα, *Parlak και λοιποί κατά Τουρκίας* (αποφ.), αριθ. 24942/94 και 2 άλλες, 9 Ιανουαρίου 2001). Από την άλλη, το Δικαστήριο έχει ήδη δηλώσει ότι η υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 3 της Σύμβασης σε ένα Κράτος να διεξάγει έρευνα για την ταυτοποίηση και την τιμωρία των υπευθύνων κακομεταχείρισης θα ήταν ανέφικτη εάν ο προσφεύγων που εγείρει αιτίαση βάσει της διάταξης αυτής ήταν υποχρεωμένος να ασκήσει ένδικο μέσο που να οδηγεί μόνο στην επιδίκαση αποζημίωσης (*Parlak και λοιποί*, προαναφερόμενη απόφαση, *Okkali κατά Τουρκίας*, αριθ. 52067/99, παρ. 58, ΕΔΔΑ 2006-XII (αποσπάσματα), και *Taymuskhanov κατά Ρωσίας*, αριθ. 11528/07, παρ. 75, 16 Δεκεμβρίου 2010).

52. Συνεπώς, το Δικαστήριο απορρίπτει την σχετική ένσταση της Κυβέρνησης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

53. Επικαλούμενος το άρθρο 3 της Σύμβασης, ο προσφεύγων καταγγέλλει την αναποτελεσματικότητα της έρευνας που διεξήχθη για τα

επίμαχα γεγονότα.

54. Το άρθρο 3 της Σύμβασης είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Κανείς δεν επιτρέπεται να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.»

A. Επί του παραδεκτού

55. Αφού διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη για άλλο λόγο που προβλέπει το άρθρο 35 της Σύμβασης, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

56. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, εκτός από το ερώτημα που υποβλήθηκε στις 3 Ιουνίου 2013 σχετικά με τις πινακίδες κυκλοφορίας του εμπλεκόμενου οχήματος, οι αρχές δεν προέβησαν σε καμία ενέργεια για τη διερεύνηση της υπόθεσης. Δηλώνει ότι οι αρχές δεν διερεύνησαν κανένα κρίσιμο ζήτημα της υπόθεσης. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι τα οχήματα που ήταν παρόντα στον τόπο του συμβάντος δεν επενέβησαν, ότι ο αυτόπτης μάρτυρας Ε.Μ. δεν κλήθηκε να καταθέσει αμέσως, αλλά μόνο οκτώ μήνες αργότερα, ότι δεν εξετάστηκαν άλλοι αυτόπτες μάρτυρες, ότι οι αρχές δεν αναζήτησαν ούτε το εμπλεκόμενο όχημα, ούτε το πρόσωπο που ενεπλάκη στο συμβάν και που κρατούσε μια πορτοκαλί τσάντα, και ότι δεν συγκεντρώθηκαν αποδεικτικά στοιχεία για την πιθανή διέλευση του οχήματος από διόδους ή συνοριακές διελεύσεις. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι, παρά το γεγονός ότι είχε αποδειχθεί ότι το εμπλεκόμενο όχημα ανήκε σε κρατική υπηρεσία, δεν κινήθηκε καμία διοικητική έρευνα και δεν κλήθηκε κανένας μάρτυρας ή αστυνομικός των αρμόδιων υπηρεσιών. Δηλώνει επίσης ότι δεν ζητήθηκαν οι βιντεοσκοπήσεις του Υπουργείου Εμπορίου, το οποίο βρισκόταν σε κοντινή απόσταση, και ότι η αστυνομία δεν πραγματοποίησε καμία

αυτοψία στον τόπο του συμβάντος. Τέλος, ισχυρίζεται ότι δεν εξετάστηκε ποτέ ως μάρτυρας ενώ οι ελληνικές αρχές θα μπορούσαν να είχαν ζητήσει τη συνδρομή των τουρκικών αρχών για το σκοπό αυτό.

57. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ποινική έρευνα που διεξήχθη στην παρούσα υπόθεση έχει ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του άρθρου 3 της Σύμβασης και ότι η υπόθεση εξετάστηκε σε βάθος από τα εθνικά δικαστήρια και με τη δέουσα επιμέλεια και αμεροληψία. Υποστηρίζει ότι το κλείσιμο της υπόθεσης με την αιτιολογία ότι δεν ταυτοποιήθηκαν οι δράστες δεν δημιουργεί πρόβλημα υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης. Προσθέτει ότι, σε κάθε περίπτωση, εάν υπάρξουν νέα στοιχεία, ο Εισαγγελέας μπορεί να ανοίξει εκ νέου την υπόθεση.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

58. Το Δικαστήριο παραπέμπει στις σχετικές γενικές αρχές, όπως αυτές διατυπώνονται ιδίως στις αποφάσεις *Bouyid κατά Βελγίου* ([GC], αριθ. 23380/09, παρ.114-123, ΕΔΔΑ 2015), *El-Masri κατά της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας* ([GC], αριθ. 39630/09, παρ.182-185, ΕΔΔΑ 2012) και *Mocanu και λοιποί κατά Ρουμανίας* ([GC], αριθ. 10865/09 και 2 άλλες, παρ. 316-326, ΕΔΔΑ 2014 (αποσπάσματα)).

59. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο σημειώνει κατ'αρχάς ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος ενώπιον των εθνικών αρχών, σύμφωνα με τους οποίους αστυνομικοί τον είχαν παραδώσει στις τουρκικές αρχές και τον είχαν υποβάλει σε μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης είναι υποστηρίξιμοι. Η διάταξη αυτή υποχρέωνε συνεπώς τις αρχές να διεξάγουν αποτελεσματική έρευνα.

60. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι συνθήκες γύρω από τα γεγονότα της 30ης Μαΐου 2013 αποτέλεσαν αντικείμενο ποινικής διαδικασίας (παράγραφοι 36-44 ανωτέρω).

61. Μένει να διαπιστωθεί εάν οι εν λόγω διαδικασίες ικανοποίησαν τις απαιτήσεις του άρθρου 3 της Σύμβασης.

62. Το Δικαστήριο παρατηρεί σχετικά ότι υπάρχουν στοιχεία ικανά να

προσβάλουν τον ανεξάρτητο και εμπεριστατωμένο χαρακτήρα της εν λόγω έρευνας. Ειδικότερα, επισημαίνει ότι αυτή οδήγησε στις 26 Φεβρουαρίου 2014 στο κλείσιμο της υπόθεσης και την θέση της στο αρχείο των «αγνώστων δραστών». Αν και η υποχρέωση των Κρατών δεν είναι υποχρέωση αποτελέσματος αλλά μέσων, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στην προκειμένη περίπτωση τα ακόλουθα στοιχεία ήταν ικανά να θέσουν σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα της έρευνας.

63. Κατά πρώτο λόγο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, μετά τα γεγονότα της 30ης Μαΐου 2013, διαπιστώθηκε ότι η πινακίδα του εμπλεκόμενου οχήματος ανήκε στην ελληνική αστυνομία. Ωστόσο, οι αρμόδιες αρχές ουδέποτε αναζήτησαν τα φερόμενα ως εμπλεκόμενα πρόσωπα και αν στο εν λόγω όχημα επέβαιναν αστυνομικοί ή άλλοι κρατικοί υπάλληλοι. Συγκεκριμένα, από τις 4 Ιουνίου 2013 η αρμόδια Διεύθυνση της Ελληνικής Αστυνομίας είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο αριθμός κυκλοφορίας του εμπλεκόμενου οχήματος ανήκε στην Ελληνική Αστυνομία και ειδικότερα στη Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Αντιτρομοκρατική) (παράγραφος 40 ανωτέρω). Εντούτοις δεν διεξήχθη καμία διεξοδικότερη έρευνα και κανένας αστυνομικός δεν εξετάστηκε επί του θέματος αυτού.

64. Κατά δεύτερο λόγο, οι αυτόπτες μάρτυρες Ε.Τ. και Ε.Μ. δεν κατέθεσαν παρά μόνο στις 20 Ιανουαρίου 2014 στο πλαίσιο της διαδικασίας, και αυτό, παρά το γεγονός ότι μία από τις εκπροσώπους του προσφεύγοντος είχε ενημερώσει τον αρμόδιο Εισαγγελέα για την ύπαρξη αυτών των μαρτύρων ήδη από τις 12 Ιουνίου 2013 (παράγραφοι 42-43 ανωτέρω).

65. Τα άνω στοιχεία αρκούν ώστε να καταλήξει το Δικαστήριο στο συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων δεν έτυχε μιας αποτελεσματικής έρευνας στην παρούσα υπόθεση.

66. Ως εκ τούτου, αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του διαδικαστικού σκέλους του άρθρου 3 της Σύμβασης.

ΙΙΙ. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ ΣΤΙΣ ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΝΘΡΩΠΗΣ Ή ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΥ ΦΕΡΕΤΑΙ ΝΑ ΥΠΕΣΤΗ

67. Ο προσφεύγων καταγγέλλει την παράδοσή του στις τουρκικές αρχές. Ισχυρίζεται ότι υπέστη μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης στο πλαίσιο της έκτακτης αυτής παράδοσής του. Ισχυρίζεται επίσης ότι οι πλημμέλειες της διαδικασίας ασύλου κατά τον χρόνο των γεγονότων τον εμπόδισαν να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, γεγονός το οποίο, κατά την άποψή του, οδήγησε στην παράδοσή του. Εκτιμά ότι η επίδικη κατάσταση παραβίασε με τον τρόπο αυτό τα άρθρα 13 και 3 της Σύμβασης.

A. Επί του παραδεκτού

68. Διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη για άλλο λόγο που προβλέπει το άρθρο 35 της Σύμβασης, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Επιχειρήματα των μερών

α) Ο προσφεύγων

69. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι στην παρούσα υπόθεση έλαβε χώρα αναγκαστική εξαφάνιση και ότι αυτή συνιστά από μόνη της παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Διαμαρτύρεται για τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η επιχείρηση (παράγραφος 13 ανωτέρω) και ισχυρίζεται ότι υπέστη κακομεταχείριση στα χέρια των ελληνικών αρχών. Προσθέτει ότι η μεταχείριση αυτή του προκάλεσε αισθήματα κατωτερότητας και άγχους και ότι η κακομεταχείριση που υπέστη επαληθεύτηκε από τους γιατρούς που τον εξέτασαν (παράγραφος 33 ανωτέρω).

70. Ο προσφεύγων υποστηρίζει επίσης ότι, παρά το γεγονός ότι οι αρχές

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

ενημερώθηκαν εξαρχής για το εν λόγω περιστατικό, δεν προέβησαν σε καμία ενέργεια για τον εντοπισμό και τη διάσωσή του. Ειδικότερα, φέρονται να μην επιτήρησαν τους δρόμους, τους σταθμούς διοδίων και τις συνοριακές διελεύσεις.

71. Προσθέτει ότι οι αρχές ήταν ενήμερες για την παρουσία του προσφεύγοντος στη χώρα από τις 20 Μαΐου 2013, ημερομηνία κατά την οποία το ΕΣΠ υπέβαλε αίτηση στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής (παράγραφος 9 ανωτέρω). Αναφέρει ότι η Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί την κατάθεση μιας τέτοιας αίτησης.

72. Τέλος, ο προσφεύγων δηλώνει ότι λόγω του τρόπου διεξαγωγής της επιχείρησης, είχε εξαιρετικά περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία, όπως αναφέρει, βρίσκονταν υπό τον αποκλειστικό έλεγχο των αρχών. Ισχυρίζεται ότι η Κυβέρνηση δεν υπέβαλε ολόκληρη τη δικογραφία στο Δικαστήριο και άρα δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωσή της βάσει του άρθρου 38 της Σύμβασης. Προσθέτει ότι σε αυτή υπάρχει εν προκειμένω ένα τεκμήριο, το οποίο η Κυβέρνηση δεν κατάφερε να αντικρούσει, σύμφωνα με το οποίο οι ελληνικές αρχές συμμετείχαν στην παράδοση του προσφεύγοντος στην Τουρκία.

73. Υποστηρίζει, τέλος, ότι λόγω των πλημμελειών της διαδικασίας ασύλου κατά την εποχή των γεγονότων τού στάθηκε αδύνατο να υποβάλει αίτηση ασύλου, παρά τις σχετικές προσπάθειες του ΕΣΠ.

β) Η Κυβέρνηση

74. Η Κυβέρνηση δηλώνει ότι ο προσφεύγων δεν υποβλήθηκε σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση και ότι οι ισχυρισμοί του είναι αόριστοι και αντιφατικοί. Προσθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν προσκομίζει καμία απόδειξη προς επίρρωση των ισχυρισμών του και ότι δεν παρέχει καμία διευκρίνιση για συγκεκριμένη εμπλοκή των ελληνικών αρχών. Αναφέρει επίσης ότι ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι ελληνικές αρχές συμμετείχαν ενεργά στην εν λόγω επιχείρηση, συλλαμβάνοντάς τον

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

και παραδίδοντάς τον στις τουρκικές αρχές και ότι, ταυτόχρονα, ο ενδιαφερόμενος ισχυρίζεται ότι ακόμη και αν οι ελληνικές αρχές δεν συμμετείχαν στην εν λόγω επιχείρηση, διευκόλυναν τις πράξεις άλλων μυστικών υπηρεσιών της χώρας. Η Κυβέρνηση βλέπει αντίφαση στους δύο αυτούς ισχυρισμούς. Υποστηρίζει ότι ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος σύμφωνα με τον οποίο η «πρώτη ομάδα» προσώπων που φέρεται να τον απήγαγε μιλούσε ελληνικά δεν αποδεικνύει την συμμετοχή των κρατικών οργάνων και ότι δεν έχει αποδειχθεί το γεγονός ότι ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος ανήκει στην ελληνική αστυνομία. Τέλος, προσθέτει ότι ο φάκελος της υπόθεσης τέθηκε στο αρχείο εφόσον από τις καταθέσεις των αυτοπτών μαρτύρων δεν προέκυψαν επαρκή στοιχεία για την ταυτοποίηση των δραστών και του θύματος.

75. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται περαιτέρω ότι οι ελληνικές αρχές δεν έχουν στοιχεία για την παρουσία ή την καταχώριση του προσφεύγοντος στην Ελλάδα και ότι, κατά συνέπεια, ο προσφεύγων δεν παραδόθηκε στις τουρκικές αρχές. Επισημαίνει ότι η περίπτωση του προσφεύγοντος δεν εξετάστηκε από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής και ότι ο ενδιαφερόμενος δεν εμφανίστηκε ποτέ εκεί αυτοπροσώπως για να ζητήσει άσυλο. Κατά την Κυβέρνηση, η επιστολή της 20ης Μαΐου 2013 του ΕΣΠ δεν αποτελεί απόδειξη ότι ο προσφεύγων μετέβη εκεί αυτοπροσώπως.

2. Ο παρεμβαίνων-Διεθνής Επιτροπή Νομικών (ΔΕΝ)

76. Η ΔΕΝ ισχυρίζεται ότι σε μία κατάσταση όπου ένα συμβαλλόμενο Κράτος εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα σε πράξεις αναγκαστικής εξαφάνισης, συμπεριλαμβανομένης της μυστικής κράτησης ή παράδοσης, το Κράτος αυτό είναι υπεύθυνο για τις παραβιάσεις της Σύμβασης για ολόκληρη την επιχείρηση αυτή, ακόμη και αν ορισμένες από τις παραβιάσεις αυτές έλαβαν χώρα εκτός της χώρας αυτής. Σύμφωνα με τον παρεμβαίνοντα, σε τέτοια περίπτωση, το Κράτος αυτό έχει την υποχρέωση, υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης ειδικότερα, να

παράσχει ένα αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα και να αποκαταστήσει τις παραβιάσεις αυτές. Αυτό θα περιελάμβανε την υποχρέωση να διασφαλίσει μέσω της διπλωματικής οδού ότι η μεταχείριση του κρατουμένου είναι σύμφωνη με τη Σύμβαση και ότι τηρούνται τα εχέγγυα μιας δίκαιης δίκης. Ελλείψει τέτοιων εχεγγύων, το Κράτος θα είχε την υποχρέωση να ζητήσει την επιστροφή του ενδιαφερομένου.

3. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

77. Οι γενικές αρχές που σχετίζονται με την παρούσα υπόθεση έχουν συνοψιστεί στις αποφάσεις *El-Masri* (ό.π., παρ.151-153), *Sultygon* και *λοιποί κατά Ρωσίας* (αριθ. 42575/07 και 11 άλλες, παρ.393-396, 9 Οκτωβρίου 2014), *Nasr και Ghali κατά Ιταλίας* (αριθ. 44883/09, παρ. 280-283, 23 Φεβρουαρίου 2016) και *Al Nashiri κατά Ρουμανίας*, (αριθ. 33234/12, παρ. 490-498, 31 Μαΐου 2018, με τις σχετικές αναφορές).

78. Στις υποθέσεις όπου υπάρχουν διαφορετικές εκδοχές των πραγματικών περιστατικών, το Δικαστήριο βρίσκεται αναπόφευκτα αντιμέτωπο, όταν χρειάζεται να εξακριβώσει τις περιστάσεις της υπόθεσης, με τις ίδιες δυσκολίες με εκείνες τις οποίες αντιμετωπίζει κάθε πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Υιοθετεί τα συμπεράσματα τα οποία, κατά την άποψή του, βρίσκουν στήριξη στην ελεύθερη εκτίμηση του συνόλου των αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των συμπερασμάτων που μπορεί να συναγάγει από τα πραγματικά περιστατικά και από τις παρατηρήσεις των διαδικών. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, η απόδειξη μπορεί να προκύψει από μία δέσμη ενδείξεων ή επαρκώς σοβαρών, ακριβών και συγκλινόντων τεκμηρίων που δεν έχουν αποκρουσθεί. Επιπλέον, ο βαθμός πεποίθησης που απαιτείται για την εξαγωγή ενός συγκεκριμένου συμπεράσματος και, συναφώς, η κατανομή του βάρους της απόδειξης συνδέονται άρρηκτα με την ιδιαιτερότητα των πραγματικών περιστατικών, τη φύση του προβαλλόμενου ισχυρισμού και το εν λόγω δικαίωμα της Σύμβασης (*El-Masri*, ό.π., παρ.151).

79. Στο πλαίσιο των ισχυρισμών περί μη αναγνωρισμένης κράτησης,

έκτακτης παράδοσης ή επαναπροώθησης και όταν ο προσφεύγων παρέχει λεπτομερή, συγκεκριμένη και συγκλίνουσα περιγραφή των εν λόγω γεγονότων, το Δικαστήριο είναι κατ' αρχήν ικανοποιημένο ότι υπάρχει αρχή απόδειξης υπέρ της εκδοχής του προσφεύγοντος, ειδικότερα όταν υπάρχουν συγκλίνουσες αποδείξεις βάσει των οποίων το βάρος της απόδειξης ανήκει στην Κυβέρνηση (βλ. *El-Masri*, ό.π., παρ.156, *Al Nashiri κατά Πολωνίας*, αριθ. 28761/11, παρ.393-396, 24 Ιουλίου 2014, *Savridin Dzhurayev κατά Ρωσίας*, αριθ. 71386/10, παρ.131, ΕΔΔΑ 2013 (αποσπάσματα), και *Iskandarov κατά Ρωσίας*, αριθ. 17185/05, παρ.109, 23 Σεπτεμβρίου 2010).

80. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θα εξετάσει το ζήτημα εάν ο προσφεύγων παρουσίασε ενώπιόν του ένα τέτοιο ιστορικό που επιβεβαιώνεται από ανεξάρτητα αποδεικτικά στοιχεία, και, σε καταφατική περίπτωση, εάν η Κυβέρνηση παρείχε ικανοποιητική και πειστική εξήγηση, ικανή να αντικρούσει τους ισχυρισμούς του ενδιαφερόμενου (*Khamidkariyev κατά Ρωσίας*, αριθ. 42332/14, παρ.125, 26 Ιανουαρίου 2017).

81. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η Κυβέρνηση αμφισβητεί τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος. Έχοντας υπόψη την απόκλιση των αποδεικτικών στοιχείων που υποβλήθηκαν από τους διαδίκους, της σθεναρής άρνησης της Κυβέρνησης για οποιαδήποτε εμπλοκή των κρατικών παραγόντων στα επίδικα γεγονότα και της απόρριψης της μήνυσης του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση τίθεται ζήτημα ως προς το βάρος της απόδειξης και, ειδικότερα, ότι πρέπει να εξεταστεί εάν αυτό πρέπει να αντιστραφεί και να βαρύνει όχι πια τον προσφεύγοντα αλλά την Κυβέρνηση.

82. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι το βράδυ της 30ης Μαΐου 2013 ένα άτομο τοποθετήθηκε σε όχημα που ανήκε στις ελληνικές αρχές. Στη συνέχεια παρατηρεί ότι το όχημα ανήκε στην ελληνική αστυνομία. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνεται από έγγραφο που συντάχθηκε στις 12 Ιουνίου 2013 από την ίδια την αστυνομία. Σύμφωνα με το ίδιο έγγραφο, στις 15 Ιανουαρίου 2013 η

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

πινακίδα του οχήματος αυτού είχε διαβιβαστεί στη Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Αντιτρομοκρατική) (παράγραφος 31 ανωτέρω).

83. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι ο ίδιος ήταν αυτός που είχε τοποθετηθεί στο όχημα αυτό. Συνεπώς, το Δικαστήριο θα εξετάσει κατά πόσο τα στοιχεία της δικογραφίας επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων ήταν το θύμα των ισχυριζόμενων πράξεων.

84. Σε σχέση με αυτό, θεωρεί λυπηρό το γεγονός ότι η έρευνα που διεξήγαγαν οι ελληνικές αρχές δεν του επιτρέπει την εξαγωγή περισσότερων συμπερασμάτων σχετικά με τα εν λόγω γεγονότα καθώς ο φάκελος της υπόθεσης τέθηκε, στις 26 Φεβρουαρίου 2014, στο αρχείο των «αγνώστων δραστών» (παράγραφος 44 ανωτέρω).

85. Εντούτοις, ορισμένα στοιχεία της δικογραφίας δημιουργούν αμφιβολίες ως προς την παρουσία του προσφεύγοντος στο επίμαχο όχημα. Πράγματι, δεν υπάρχει τίποτα που να αποδεικνύει την παρουσία καν του προσφεύγοντος στην Ελλάδα κατά τον χρόνο των γεγονότων.

86. Κατά πρώτο λόγο, ο ενδιαφερόμενος δεν υπέβαλε αίτηση ασύλου στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής. Εάν το είχε πράξει, αυτό θα είχε επιβεβαιώσει τουλάχιστον μέρος των ισχυρισμών του. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν εμφανίστηκε ποτέ αυτοπροσώπως ενώπιον της Διεύθυνσης αυτής για να ζητήσει άσυλο. Αν και ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η αίτησή του δεν καταχωρήθηκε λόγω των πλημμελειών της διαδικασίας ασύλου την εποχή των πραγματικών περιστατικών, δεν προσκομίζει καμία απόδειξη της παρουσίας του ενώπιον της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής στις 20 Μαΐου 2013. Πράγματι, από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο προσφεύγων επικοινωνήσε με τις ελληνικές αρχές μόνο μέσω των εκπροσώπων του.

87. Κατά δεύτερο λόγο, καμία ελληνική δημόσια αρχή δεν επιβεβαίωσε, άμεσα ή έμμεσα, την παρουσία του προσφεύγοντος στην ελληνική επικράτεια πριν την ισχυριζόμενη απαγωγή του.

88. Όσον αφορά τους αυτόπτες μάρτυρες που ήταν παρόντες το βράδυ

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlCAsy4WYpw

της 30ης Μαΐου 2013, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι κανένας από αυτούς δεν γνώριζε προσωπικά τον ενδιαφερόμενο, με αποτέλεσμα οι καταθέσεις τους να μην επιτρέπουν να εξακριβωθεί εάν το πρόσωπο που τοποθετήθηκε στο επίμαχο αυτοκίνητο ήταν πράγματι ο προσφεύγων. Ο T.S., μάρτυρας που έλεγε ότι είχε προσωπική σχέση με τον ενδιαφερόμενο, ο οποίος είχε εξεταστεί ως μάρτυρας στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, δεν δήλωσε ότι ήταν παρών κατά τη διάρκεια του επίμαχου περιστατικού (παράγραφοι 37, 41 και 43 ανωτέρω). Επιπλέον, από το φάκελο δεν προκύπτει ότι ο T.S. προσκόμισε στις αρχές πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την παρουσία του προσφεύγοντος στην Ελλάδα, για παράδειγμα προσωπικά αντικείμενα του ενδιαφερόμενου ή φωτογραφίες.

89. Συνεπάγεται ότι η δικογραφία δεν περιέχει κανένα άλλο στοιχείο ικανό να επιτρέψει στο Δικαστήριο να εξαγάγει συμπεράσματα από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιον του και από την στάση των αρχών (βλέπε, *a contrario*, *Kadirova και λοιποί κατά Ρωσίας*, αριθ. 5432/07, παρ. 87 και 88, 27 Μαρτίου 2012). Σε σχέση με το σημείο αυτό, θέλει ωστόσο να υπογραμμίσει ότι η αδυναμία αυτή απορρέει σε μεγάλο βαθμό από τη μη διεξαγωγή από τις εθνικές αρχές μίας ενδελεχούς και αποτελεσματικής έρευνας (παράγραφος 66 ανωτέρω) (*B.S. κατά Ισπανίας*, αριθ. 47159/08, παρ.55, 24 Ιουλίου 2012, *Lopata κατά Ρωσίας*, αριθ. 72250/01, παρ.125, 13 Ιουλίου 2010, και *Gharibashvili κατά Γεωργίας*, αριθ. 11830/03, παρ.57, 29 Ιουλίου 2008). Υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, ενώ ο προσφεύγων παρουσίασε τη δική του εκδοχή των πραγματικών περιστατικών, δεν παρείχε αρχή έγγραφης απόδειξης προς επίρρωση της εκδοχής αυτής και ότι, ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν συγκεκριμένες και συγκλίνουσες αποδείξεις, ιδίως όσον αφορά την παρουσία του στην ελληνική επικράτεια, βάσει των οποίων το βάρος της απόδειξης θα βάρυνε την Κυβέρνηση.

90. Κατά συνέπεια, δεν υπήρξε παραβίαση του ουσιαστικού σκέλους

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlCAsy4WYpw

του άρθρου 3 της Σύμβασης.

91. Λαμβανομένης υπόψη της διαπίστωσης αυτής, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν τίθεται χωριστό ζήτημα σε σχέση με τις λοιπές ισχυριζόμενες παραβιάσεις του άρθρου 3, είτε αυτοτελώς, είτε σε συνδυασμό με το άρθρο 13 (βλ. *mutatis mutandis*, *Centre de ressources juridiques au nom de Valentin Câmpeanu κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 47848/08, παρ.154, ΕΔΔΑ 2014).

IV. ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

92. Ο προσφεύγων καταγγέλλει ότι στερήθηκε την ελευθερία του και κρατήθηκε εκτός οποιουδήποτε νομικού πλαισίου, κατά παράβαση του άρθρου 5 της Σύμβασης. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

«1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια. Κανείς δεν επιτρέπεται να στερηθεί την ελευθερία του παρά μόνο στις παρακάτω περιπτώσεις και σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία:

- α) εάν κρατείται νόμιμα σε συνέχεια καταδίκης από αρμόδιο δικαστήριο,
- β) εάν υποβλήθηκε σε νόμιμη σύλληψη ή κράτηση λόγω ανυποταγής σε νόμιμη διαταγή δικαστηρίου ή προκειμένου να διασφαλιστεί η εκτέλεση υποχρέωσης που ορίζεται από τον νόμο,
- γ) εάν συνελήφθη και κρατείται προκειμένου να οδηγηθεί ενώπιον της αρμόδιας δικαστικής αρχής, σε περίπτωση εύλογης υπόνοιας ότι διέπραξε αδίκημα ή όταν αυτό εύλογα κρίνεται απαραίτητο ώστε να εμποδιστεί από το να διαπράξει αδίκημα ή να δραπετεύσει μετά τη διάπραξη αυτού,
- δ) εάν πρόκειται για τη νόμιμη κράτηση ανηλίκου που αποφασίστηκε για την επιτήρηση της ανατροφής του ή για τη νόμιμη κράτησή του προκειμένου να παραπεμφθεί ενώπιον της αρμόδιας αρχής,
- ε) εάν πρόκειται για τη νόμιμη κράτηση προσώπου που μπορεί να διασπείρει μεταδοτική ασθένεια, φρενοβλαβούς, αλκοολικού, τοξικομανούς ή αλήτη,
- στ) εάν πρόκειται για νόμιμη σύλληψη ή κράτηση προσώπου με σκοπό να εμποδιστεί να εισέλθει παράνομα στη χώρα ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απέλασης ή έκδοσης.»

A. Επί του παραδεκτού

93. Διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη για οποιονδήποτε άλλο λόγο βάσει του άρθρου 35 της Σύμβασης, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

94. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι απήχθη από τις ελληνικές αρχές και ότι τοποθετήθηκε σε ένα όχημα χωρίς τη δυνατότητα να το εγκαταλείψει και ότι παρέμεινε στα χέρια της αστυνομίας μέχρι να παραδοθεί στις τουρκικές αρχές. Υποστηρίζει ότι η κατάσταση αυτή συνιστά στέρηση της ελευθερίας, η οποία σύμφωνα με τον ίδιο έλαβε χώρα κρυφά.

95. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων δεν στερήθηκε την ελευθερία του από τις ελληνικές αρχές και ότι δεν διατάχθηκε καμία κράτηση του ενδιαφερόμενου.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

96. Το Δικαστήριο παραπέμπει στις σχετικές γενικές αρχές, όπως αυτές μνημονεύονται ιδίως στην απόφαση *Nasr και Ghall* (ο.π., παρ.296-298).

97. Στην παρούσα υπόθεση, σημειώνει ότι η δικογραφία δεν περιέχει κανένα στοιχείο που να επιτρέπει στο Δικαστήριο να εξαγάγει συγκεκριμένα συμπεράσματα από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιον του, από την συμπεριφορά των αρχών και από την ισχυριζόμενη στέρηση της ελευθερίας του προσφεύγοντος.

98. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα συμπεράσματα που διατύπωσε στο πλαίσιο της εξέτασης της αιτίασης του προσφεύγοντος σχετικά με το ουσιαστικό σκέλος του άρθρου 3 ισχύουν και στο πλαίσιο της αιτίασης βάσει του άρθρου 5 της Σύμβασης και ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος δεν είναι επαρκώς πειστικοί και τεκμηριωμένοι. Ειδικότερα, αν και ο προσφεύγων παρουσίασε τη δική του εκδοχή των πραγματικών περιστατικών, δεν παρείχε αρχή έγγραφης απόδειξης υπέρ

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

της εκδοχής αυτής, και άρα δεν υπάρχουν συγκεκριμένες και συγκλίνουσες αποδείξεις, ιδίως όσον αφορά την παρουσία του επί του ελληνικού εδάφους, βάσει των οποίων το βάρος της απόδειξης θα έπεφτε στην Κυβέρνηση.

99. Ως εκ τούτου δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 της Σύμβασης.

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

100. Κατά το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Βλάβη

101. Ο προσφεύγων ζητά 30 000 ευρώ για την ηθική βλάβη που εκτιμά ότι υπέστη. Δεν αξιώνει καμία αποζημίωση για έξοδα και δικαστική δαπάνη.

102. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το απαιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο.

103. Το Δικαστήριο χορηγεί στον προσφεύγοντα 12 500 ευρώ για ηθική βλάβη, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

1. *Κηρύσσει*, ομόφωνα, την προσφυγή παραδεκτή,
2. *Κρίνει*, με τέσσερις ψήφους έναντι τριών, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης ως προς το ουσιαστικό του σκέλος,
3. *Κρίνει*, ομόφωνα, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης ως προς το διαδικαστικό του σκέλος.

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

4. *Κρίνει*, ομόφωνα, ότι δεν συντρέχει λόγος να εξεταστούν οι άλλες αιτιάσεις που διατυπώθηκαν βάσει των άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης,

5. *Κρίνει*, με τέσσερις ψήφους έναντι τριών, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 της Σύμβασης,

6. *Κρίνει*, ομόφωνα,

α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλλει, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44 παραγ.2 της Σύμβασης, 12 500 ΕΥΡΩ (δώδεκα χιλιάδες πεντακόσια ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού, λόγω ηθικής βλάβης,

β) ότι από την εκπνοή της άνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες,

7. *Απορρίπτει* ομόφωνα το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και, στη συνέχεια, κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 26 Ιανουαρίου 2023, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 παραγρ.2 και 3 του Κανονισμού.

(υπογραφή)
Liv Tigerstedt
Αναπληρώτρια Γραμματέας

(υπογραφή)
Marko Bosnjak
Πρόεδρος

Στην παρούσα απόφαση επισυνάπτεται, σύμφωνα με το άρθρο 45 § 2 της Σύμβασης και το άρθρο 74 § 2 του Κανονισμού, η έκθεση της εν μέρει διαφωνούσας γνώμης των δικαστών K.K.Bošnjak, L.Schembri Orland και D. Derenčinović.

M.B.

L.T.

**ΚΟΙΝΗ ΜΕΡΙΚΩΣ ΔΙΑΦΩΝΟΥΣΑ ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ
BOŠNJAK, SCHEMBRI ORLAND ΚΑΙ DERENČINOVIĆ**

(Μετάφραση)

1. Μαζί με την πλειοψηφία του τμήματος, κρίνουμε ότι υπήρξε παραβίαση του διαδικαστικού σκέλους του άρθρου 3 στην παρούσα υπόθεση.
2. Εκτιμούμε ωστόσο, ότι πρέπει να εκφράσουμε ξεχωριστή γνώμη, δεδομένου ότι δεν μπορούμε, δυστυχώς, να συνταχούμε με την πλειοψηφία που κρίνει ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 κατά το ουσιαστικό του σκέλος καθώς και του άρθρου 5 της Σύμβασης.
3. Πιστεύουμε ότι ο προσφεύγων απέδειξε στα πραγματικά περιστατικά ότι βρισκόταν στην ελληνική επικράτεια πριν από τα γεγονότα της 30ης Μαΐου 2013 και ότι αυτός ήταν που απήχθη εκείνο το βράδυ.
4. Επίσης, υπάρχουν, κατά την άποψή μας, επαρκή στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η απαγωγή του προσφεύγοντος και η στέρηση της ελευθερίας του που αναγκαστικά προέκυψε γι αυτόν, τελέστηκαν με την εμπλοκή του καθ' ου η προσφυγή Κράτους.

I. ΑΡΘΡΟ 3 (ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ)

5. Το συμπέρασμά μας ότι ο προσφεύγων βρισκόταν στην Ελλάδα πριν από τα γεγονότα της 30ης Μαΐου 2013 βασίζεται σε αρκετά αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο. Το κυριότερο από αυτά είναι το γεγονός ότι ένας μάρτυρας δήλωσε ότι κατοικούσε μαζί του στην Ελλάδα πριν από τα γεγονότα της 30ης Μαΐου 2013 (παράγραφος 41 της απόφασης). Επιπλέον, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) επιβεβαίωσε, μέσω της συντονίστριας του νομικού του τμήματος κατά τον χρόνο των γεγονότων, η οποία είναι επίσης μία από τις εκπροσώπους του προσφεύγοντος ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι εκείνος συνάντησε στις 28 Μαΐου 2013 μια κοινωνική λειτουργό που εργαζόταν για το ΕΣΠ και ότι η Κ.Ν., Δικηγόρος του Νομικού Τμήματος του ίδιου οργανισμού, τον είχε επίσης συναντήσει και του είχε πάρει συνέντευξη

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RlcCASy4WYpw

(παράγραφοι 10-11 της απόφασης). Ύστερα από τις συνομιλίες αυτές, το Νομικό Τμήμα του ΕΣΠ είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο ενδιαφερόμενος χρειαζόταν υποστήριξη και, ως εκ τούτου, τον είχε παραπέμψει στη ΜΕΤΑδραση και στο Κέντρο Προμηθείας.

6. Η έλλειψη απόδειξης ότι ο προσφεύγων μετέβη στην Υπηρεσία Ασύλου για να καταθέσει επίσημα αίτηση ασύλου μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι, όπως επιβεβαιώνουν τόσο ο ενδιαφερόμενος όσο και οι εκπρόσωποί του, ήταν αδύνατο κατά τον χρόνο των γεγονότων να κατατεθεί αίτηση ασύλου λόγω πλημμελειών της διαδικασίας ασύλου (παράγραφος 11 της απόφασης). Εν πάση περιπτώσει, κατά την άποψή μας, το γεγονός ότι δεν υπέβαλε επίσημα αίτηση ασύλου δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως πλήρη αντίκρουση της θέσης περί παρουσίας του προσφεύγοντος στην Ελλάδα κατά τον χρόνο των γεγονότων.

7. Επιπλέον, τα διαθέσιμα στοιχεία επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων, και όχι κάποιο άλλο πρόσωπο, είναι αυτός που απήχθη το βράδυ της 30ης Μαΐου 2013. Ο ενδιαφερόμενος περιέγραψε λεπτομερώς τα εν λόγω γεγονότα (παράγραφοι 2-14 της απόφασης). Ειδικότερα, έδωσε λεπτομέρειες ως προς τον ακριβή τόπο όπου πρέπει να έλαβαν χώρα τα γεγονότα, τη διαδρομή που ακολουθήθηκε και τις συνθήκες παράδοσής του στις τουρκικές αρχές (για παράδειγμα, τη μεταφορά του από το ένα αυτοκίνητο στο άλλο και τις γλώσσες που μιλούσαν τα εμπλεκόμενα πρόσωπα). Εάν η Κυβέρνηση θεωρεί αντιφατικούς τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος (παράγραφος 74 της απόφασης), το γεγονός παραμένει ότι το ιστορικό του έχει συνοχή γενικά και ότι παρέμεινε αμετάβλητο τόσο ενώπιον των εθνικών αρχών όσο και ενώπιον των δικαστηρίων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, μια συνεκτική εκδοχή των γεγονότων αποτελεί σταθερό σημείο εκκίνησης σε υποθέσεις αναγκαστικής εξαφάνισης (*Savriddin Dzhurayev κατά Ρωσίας*, αριθ. 71386/10, παρ.131 και 137, ΕΔΔΑ 2013 (αποσπάσματα), *El-Masri κατά της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας* [GC], αριθ. 39630/09, παρ.156, ΕΔΔΑ 2012).

8. Όσον αφορά το κατά πόσον η αφήγηση του προσφεύγοντος επιβεβαιώνεται από ανεξάρτητα και επιβεβαιωτικά αποδεικτικά στοιχεία, τέσσερις αυτόπτες μάρτυρες περιέγραψαν λεπτομερώς τα γεγονότα της 30ης Μαΐου 2013 στις καταθέσεις τους (παράγραφοι 41 και 43 της απόφασης). Επίσης, ένας από αυτούς τους αυτόπτες μάρτυρες, ο Ε.Μ., είχε, τη στιγμή της απαγωγής, καλέσει την αστυνομία στον τόπο του συμβάντος και παρείχε πληροφορίες σχετικά με το όχημα που χρησιμοποιήθηκε, δηλαδή τον αριθμό κυκλοφορίας, τον τύπο και το χρώμα αυτού καθώς και την κατεύθυνση προς την οποία έφυγε (παράγραφος 16 της απόφασης). Ως εκ τούτου, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων απέδειξε πειστικά ότι η απαγωγή και η μεταφορά του έλαβαν πράγματι χώρα (βλέπε, *mutatis mutandis*, *El-Masri*, ό.π., παρ.156).

9. Επιπλέον, το αυτοκίνητο, τον αριθμό κυκλοφορίας του οποίου είχε σημειώσει ο Ε.Μ., αναγνωρίστηκε στη συνέχεια από τις ίδιες τις ελληνικές αρχές ότι ανήκε στην ελληνική αστυνομία. Υπό αυτές τις συνθήκες, είναι φυσικό να αναμένεται από το καθ' ου η προσφυγή Κράτος να παράσχει κάποιες εξηγήσεις για τον τρόπο που συνέβη αυτό, εάν, όπως ισχυρίζεται, η ελληνική αστυνομία δεν είχε εμπλακεί στα επίμαχα περιστατικά (*Blokhin κατά Ρωσίας* [GC], αριθ. 47152/06, παρ.140, 23 Μαρτίου 2016, *Bouyid κατά Βελγίου* [GC], αριθ. 23380/09, παρ.83, ΕΔΔΑ 2015, *El-Masri*, ό.π., παρ.153, *Salman κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 21986/93, παρ.100, ΕΔΔΑ 2000-VII).

10. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τα άρθρα 2 και 3 της Σύμβασης, όταν τα εν λόγω γεγονότα, στο σύνολό τους ή σε μεγάλο βαθμό, είναι γνωστά αποκλειστικά στις αρχές, όπως στην περίπτωση των προσώπων που υπόκεινται στον έλεγχό τους υπό αστυνομική κράτηση, κάθε τραυματισμός ή θάνατος που επέρχεται κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου κράτησης δημιουργεί ισχυρά τεκμήρια. Το βάρος της απόδειξης στην περίπτωση αυτή φέρουν οι αρχές, οι οποίες

πρέπει να δώσουν μια ικανοποιητική και πειστική εξήγηση (*Al Nashiri κατά Πολωνίας*, αριθ. 28761/11, παρ.396, 24 Ιουλίου 2014). Στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, μόνο το καθ'ου η προσφυγή Κράτος είναι σε θέση να εξηγήσει ποιος, αν όχι ο ίδιος ο προσφεύγων, απήχθη πράγματι στις 30 Μαΐου 2013 εφόσον το αυτοκίνητο που χρησιμοποιήθηκε για την απαγωγή ανήκε στην Ελληνική Αστυνομία, Υπηρεσία του εν λόγω Κράτους. Δυστυχώς, το Κράτος δεν έδωσε καμία ικανοποιητική εξήγηση.

11. Στην πραγματικότητα, δυσκολευόμαστε να βρούμε μια εύλογη εναλλακτική εξήγηση στο ιστορικό του προσφεύγοντος, γεγονός που ενισχύει περαιτέρω την εκδοχή του τελευταίου για τα πραγματικά περιστατικά (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Savriiddin Dzhurayev*, ό.π., παρ.137, *Kadirova και άλλοι κατά Ρωσίας*, αριθ. 5432/07, 27 Μαρτίου 2012, *Iskandarov κατά Ρωσίας*, αριθ. 17185/05, παρ.25-32, 23 Σεπτεμβρίου 2010).

12. Εξάλλου από τον φάκελο προκύπτει ότι οι αρχές δεν έλαβαν κανένα μέτρο προκειμένου να διερευνήσουν τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος. Δεν ενήργησαν μετά την ενημέρωσή τους σχετικά με την απαγωγή που βρισκόταν σε εξέλιξη, ενώ σύμφωνα με τον Ε.Μ., ένα όχημα της Άμεσης Δράσης βρισκόταν σε κοντινή απόσταση. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, ακόμη και μετά τα εν λόγω γεγονότα, αν και ενημερώθηκαν από το ΕΣΠ ότι ο προσφεύγων θα διέτρεχε κίνδυνο στη Δημοκρατία της Τουρκίας, οι ελληνικές αρχές δεν παρακολούθησαν την υπόθεση, διενεργώντας, για παράδειγμα, ελέγχους στα σύνορα. Υπό αυτές τις συνθήκες, είναι δυνατόν να εξαχθούν οι συνέπειες μιας τέτοιας αδράνειας (*Kadirova και λοιποί*, ό.π., παρ. 88).

13. Επιπλέον, η έλλειψη αποτελεσματικής έρευνας *a posteriori* από τις ελληνικές αρχές σχετικά με την εξαφάνιση του προσφεύγοντος, ομόφωνη διαπίστωση του Τμήματος, επιβεβαιώνει το συμπέρασμα σύμφωνα με το οποίο αυτές εμπλέκονταν στα γεγονότα της 30ης Μαΐου 2013 (*El-Masri*, ό.π., παρ.166). Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, από την επίμονη άρνηση των αρχών του καθ'ου Κράτους να διενεργήσουν σοβαρή έρευνα

συνάγεται ότι η αφήγηση του ενδιαφερόμενου είναι αληθινή (*Savridin Dzhurayev*, ό.π., παρ.137).

14. Στο στάδιο αυτό παραπέμπουμε στην πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το ζήτημα του βάρους και του επιπέδου της απόδειξης. Είμαστε πεπεισμένοι, στο σημείο αυτό, ότι ο βαθμός πεποίθησης που απαιτείται για την εξαγωγή ενός συγκεκριμένου συμπεράσματος και την σχετική κατανομή του βάρους απόδειξης συνδέονται άρρηκτα με την ιδιαιτερότητα των πραγματικών περιστατικών, τη φύση του προβαλλόμενου ισχυρισμού και το εν λόγω δικαίωμα της Σύμβασης (*Savridin Dzhurayev*, ό.π., παρ. 129, βλ. επίσης *Natchova και λοιποί κατά Βουλγαρίας* [GC], αριθ. 43577/98 και 43579/98, παρ.147, ΕΔΔΑ 2005-VII).

15. Στο πλαίσιο αυτό, με σεβασμό εφιστούμε την προσοχή στον εγγενώς απόρρητο χαρακτήρα των αναγκαστικών εξαφανίσεων, ο οποίος δεν μπορεί παρά να παρεμποδίζει τη διαδικασία συγκέντρωσης αποδείξεων, καθώς και στη σημασία της προστασίας κατά της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης που εμπεριέχει το άρθρο 3, καθώς συνδέεται άμεσα με το θεμελιώδες δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια (*Bouyid*, ό.π., πρ. 87-90).

16. Συνεπώς, λαμβανομένης υπόψη της συνεκτικής εκδοχής των γεγονότων του προσφεύγοντος, των ανεξάρτητων αποδεικτικών στοιχείων που επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς του, ειδικότερα της εμπλοκής ενός περιπολικού της αστυνομίας, καθώς και του γεγονότος ότι η καθ'ης η προσφυγή Κυβέρνηση δεν διεξήγαγε αποτελεσματική έρευνα και δεν παρείχε άλλη εύλογη εξήγηση ως προς την ταυτότητα του προσώπου που απήχθη, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το βάρος της απόδειξης έχει μετατοπιστεί στο καθ'ου η προσφυγή Κράτος.

17. Αναγνωρίστηκε πράγματι επανειλημμένα ότι η διαδικασία που προβλέπει η Σύμβαση δεν προσφέρεται πάντοτε για την αυστηρή εφαρμογή της αρχής *affirmanti incumbit probatio* («το βάρος της απόδειξης βαρύνει εκείνον που ισχυρίζεται»). Υπό ορισμένες

περιστάσεις, όταν τα επίμαχα γεγονότα, στο σύνολό τους ή σε μεγάλο βαθμό, είναι γνωστά στις αρχές αποκλειστικά, το βάρος της απόδειξης βαρύνει τις τελευταίες, οι οποίες οφείλουν να δώσουν μια ικανοποιητική και πειστική εξήγηση (*Savridin Dzhurayev*, ό.π., παρ.130, βλέπε επίσης *Salman*, ό.π., παρ.100, *Iskandarov*, ό.π., παρ. 108, και *Al Nashiri*, ό.π., παρ.396).

18. Δεδομένου ότι η καθ'ης η προσφυγή Κυβέρνηση δεν αντέκρουσε, με τρόπο ικανοποιητικό και πειστικό, τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, εκτιμούμε ότι πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη για την απαγωγή του προσφεύγοντος και τη μεταφορά του στη Δημοκρατία της Τουρκίας.

19. Δοθέντος του τρόπου με τον οποίο συνέβησαν, δηλαδή ότι τα μάτια του προσφεύγοντος ήταν καλυμμένα, αρχικά με χέρια και στη συνέχεια με κουκούλα, και ότι τα χέρια του ήταν δεμένα με χειροπέδες, η απαγωγή του ενδιαφερόμενου και η μεταφορά του στη Δημοκρατία της Τουρκίας του προκάλεσαν αναμφίβολα αισθήματα αγωνίας και φόβου που στοιχειοθετούν την απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση κατά παράβαση του άρθρου 3 (*El-Masri*, ό.π., παρ.202). Εκτιμούμε λοιπόν ότι, στην παρούσα υπόθεση, υπήρξε παραβίαση του ουσιαστικού σκέλους του άρθρου 3 της Σύμβασης.

II. ΑΡΘΡΟ 5

20. Όσον αφορά την αιτίαση βάσει του άρθρου 5, παραπέμπουμε στα συμπεράσματά μας σύμφωνα με τα οποία το καθ'ου η προσφυγή Κράτος είναι υπεύθυνο για την απαγωγή και τη μεταφορά του προσφεύγοντος στη Δημοκρατία της Τουρκίας ως αποτέλεσμα των γεγονότων της 30ης Μαΐου 2013. Τα συμπεράσματα αυτά ισχύουν επίσης για το άρθρο 5 της Σύμβασης.

21. Η απαγωγή και η μεταφορά του προσφεύγοντος στη Δημοκρατία της Τουρκίας επέφεραν για κείνον αναμφίβολα την στέρηση της ελευθερίας

Μοναδικός σειριακός αριθμός: im9cSblyL-RIcCASy4WYpw

του κατά παράβαση των απαιτήσεων του άρθρου 5. Επομένως, η άποψή μας είναι ότι υπήρξε επίσης παραβίαση του άρθρου 5 της Σύμβασης.

Έγγραφο προς μετάφραση: 21 σελίδες

Μετάφραση: 33 σελίδες

Επίσημη μετάφραση εκ του συνημμένου πρωτοτύπου σε γαλλική γλώσσα.

Η πιστοποιημένη μεταφράστρια του Υπ.Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας (Α.Μ.105)

Αθήνα, 22/05/2023